

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА
ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ**

**Знайомство з курсом ЛАТИНСЬКА МОВА (ВЕТЕРИНАРНА
ТЕРМІНОЛОГІЯ)**

**Обов'язкова компонента освітньо-
професійної програми «Ветеринарна
медицина»**

Спеціальність 211 II освітній рівень.

Викладач: старший викладач Кібенко Любов Михайлівна

Кафедра іноземних мов

Телефон - 05763-57450.

Електронна пошта: KVA_55@meta.ua

Дистанційна підтримка: Moodle

Анотація: Дисципліна “Латинська мова” (Ветеринарна термінологія) – особлива лінгвістична дисципліна, яка не лише розширює загально – лінгвістичний кругозір студентів, але й сприяє появі у них наукового підходу до вивчення спеціальних клінічних дисциплін, анатомічної, клінічної та фармацевтичної термінології. Дисципліна формує такі компетентності як здатність грамотно оперувати усім базисом спеціальної медичної термінології: правильно читати її, перекладати, утворювати; здатність до розпізнавання, утворення і аналізу будь-якого анатомічного, гістологічного терміна; здатність правильно виписати рецепт, використовуючи фармацевтичну, хімічну та ботанічну номенклатури; здатність утворювати та перекладати однослівні клінічні терміни та клінічні діагнози; здатність розуміти та вживати сталі медичні вирази мовою оригіналу; здатність користуватися набутими знаннями у межах читання, перекладу та аналізу термінів професійного спрямування: анатомічної, біологічної, фармацевтичної, клінічної тематики тощо. Знання основ латинської граматики, спеціальної анатомо-гістологічної лексики й основного греко-латинського словотворчого фонду забезпечує професійну термінологічну грамотність спеціаліста.

Метою курсу є оволодіння сучасною медичною термінологією, отримання загальних знань з елементарного курсу латинської граматики як необхідної основи для свідомого засвоєння анатомо - гістологічної номенклатури.

Вивчення курсу «Латинська мова» (Ветеринарна термінологія) пов’язане з такими дисциплінами, як анатомія, фармакологія, терапія, хірургія, акушерство та інші і має велике значення для розвитку ветеринарної науки. Основна функція полягає в тому, щоб правильно розуміти і точно використовувати відповідну спеціальну термінологію, однозначно і точно виражати відповідне наукове поняття.

Попередні умови для вивчення курсу: засвоєння курсу «біологія» та «іноземна мова».

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни (кодування згідно чинної освітньо-професійної програми, в дужках вказана забезпечувана компетенція відповідного стандарту вищої освіти)..:

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою на загальні та фахові теми. (ЗКС4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою на загальні та фахові теми)

Програмні результати навчання

ПРН 1. Відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми. (ПРНС 1. Відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми).

ПРН 6. Упорядковувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних та підприємницьких стратегій. (ПРНС2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних та підприємницьких стратегій).

ЧОМУ ВИ НАВЧИТЕСЬ, ЩО ОТРИМАЄТЕ

(Відповідність компетентностей дисципліни межам компетентностей та програмним результатам навчання освітньо-професійної програми наведена кодами в дужках; після «/» вказана форма контролю програмних результатів навчання)

Уміти аналізувати формальну і змістову сторони складних анатомічних, клінічних та фармацевтичних термінів; диференційно використовувати анатомічну і клінічну термінологію у професійній діяльності; пояснювати значення термінів за знайомими терміноелементами; перекладати рецепти і правильно оформляти їх латинську частину за заданим нормативним зразком. (ЗК 4, ПРН 1,6 / індивідуальні практичні завдання).

Знати елементи латинської граматики та способи словотворення; основну лексику термінологічного характеру в області ветеринарії; правильно і грамотно оформляти латинську частину рецепта. (ЗК4, ПРН 6)/ індивідуальні практичні завдання).

Вміло використовувати ветеринарну термінологію при спілкуванні на фахові теми. (ЗК4, ПРН 1) / індивідуальні практичні завдання).

Уміти правильно використовувати латинські ветеринарні терміни при постановці діагнозу і призначенні лікування. (ЗК 4, ПРН 1,6 / індивідуальні практичні завдання).

Програма вивчення дисципліни реалізується через проведення практичних занять та самостійної роботи студентів. На вивчення дисципліни відводиться 210 годин, в тому числі 80 годин практичних та 130 годин самостійних занять.

Формами проміжного контролю, які оцінюються на практичних заняттях, є: індивідуальні завдання з аналізу анатомічної та клінічної термінології; індивідуальні завдання із практичного застосування анатомічної та клінічної термінології; робота зі словником та довідковою літературою; грамотне написання рецепта.

Формою підсумкової атестації є диференційний залік в кінці II семестру.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА (ВЕТЕРИНАРНА ТЕРМІНОЛОГІЯ)

Напрямок 211 – Ветеринарна медицина

Освітньо - кваліфікаційний рівень магістр

Обов'язкова компонента. Курс I.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У тому числі по семестрам		
				Денне навчання		Заочне навчання
				Кредит	годин	
Всього годин за планом		7,0	210	120	90	
У т.ч. аудиторних		2,7	80	42	38	
Самостійних		4,3	130	78	52	
Із аудиторних: лекцій		-	-	-		
практичних		2,7	80			
Модуль (заліковий кредит)	I	1,0	45	45		
	II	1,0	60	60		
	III	1,0	45		45	
	IV	1,0	60		60	
Залік					*	
Екзамен підсумковий					-	

**НАЗВА, ЗМІСТ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ
ДИСЦИПЛІНИ ТА ШИФРИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВІДПОВІДНО
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ**

НАЗВА МОДУЛІВ ТА ЇХ ЗМІСТ	Шифр компетентностей освітньої програми
<p>1. Фонетика. Структура анатомо-гістологічних термінів. Формує навички читання і вимови латинських букв та буквосполучень, які закріплюються протягом усього курсу навчання, вивчає правила наголосу, граматичні категорії іменника, його словникову форму. Формує вміння визначати рід, основу та відміну іменників; Розкриває поняття “науковий термін”; структуру анатомо – гістологічних термінів.</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність розуміти історичні аспекти походження латинської мови та її розвитку (ЗК 4); Здатність утворювати та перекладати однослівні та багатослівні анатомічні терміни (ЗК4).</p>	<p>ЗК4 ПРН 1, 6</p>
<p>2. Системне вивчення іменників I – V відміни і прикметників I-II групи як засіб побудови анатомо-гістологічних термінів Формує навички та вміння визначати рід, основу та відміну іменника, знати грецькі дублети іменників I- IV та словотворчі елементи і вміти виділяти їх у назвах захворювань. Формує навички та вміння розрізняти групи прикметників, узгоджувати їх з іменниками.</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність граматично правильно вживати анатомічно-гістологічні терміни; (ЗК4) здатність до розпізнання словотворчих елементів (ЗК 4)</p>	<p>ЗК4 ПРН 1, 6</p>
<p>3. Системне вивчення іменників III відміни. Клінічний термін. Формує навички та вміння розпізнавати іменники III відміни, словникову форму іменників III відміни, визначати основу іменників; вміння відмінювати та узгоджувати іменники III відміни з прикметниками I-II відмін; знати особливості іменників III відміни; знати грецькі дублети і словотворчі елементи</p>	<p>ЗК4 ПРН 1, 6</p>

<p>іменників III відміни та вміти виділяти їх у клінічних термінах.</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність визначати частини (компоненти) складного терміна, розуміти етимологію терміна-композита, розуміти інформативне навантаження термінів та визначення загального змісту термінів – композитів (ЗК 4).</p>	
<p>4. Рецептатура. Основи фармацевтичної термінології.</p> <p>Формує навички та вміння грамотно писати латинську частину рецепта, знати найважливіші рецептурні скорочення, вміти оформляти рецепти на тверді форми, вміти оформляти рецепти на м'які форми, вміти оформляти рецепти на рідкі форми.</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність правильно і грамотно писати латинську частину рецепта (ЗК 4); здатність уміло і правильно використовувати дієслово в рецептурі (ЗК 4).</p>	<p>ЗК4</p> <p>ПРН 1, 6</p>
<p>Підсумковий контроль. Інтегрований модуль</p> <p>Узагальнений тестовий зміст навчальної дисципліни, який об'єднує всі вищенаведені змістові модулі.</p>	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Тема	Перелік завдань для виконання студентами	Місце проведення	Кількість годин	Методичне і технічне забезпечення
Змістовий модуль 1					
1.	Значення латинської мови для ветеринарних професій.	1. Усвідомлення значення латинської мови для майбутнього ветеринарного лікаря.	Аудиторії кафедри	2	М – 1
2.	Правила читання голосних та приголосних, буквосполучення	1. Вивчення основних правил читання голосних, дифтонгів, приголосних та буквосполучень.		2	М – 1, М. – 2 Стор. 11-15
3.	Наголос в латинських словах-термінах.	1. Вивчення основних правил постановки наголосу. Довгота і короткість.		2	М – 1, М. – 2 Стор. 17- 19
4.	Поняття термін. Латинські та грецькі початкові терміноелементи.	1. Поняття «науковий термін». Особливості утворення анатомічного терміну. 2. Найбільш уживані латинські та грецькі терміноелементи – префікси.		2	М – 1, М. – 2 Стор. 25-26
Змістовий модуль 2					
5.	Іменник, граматичні категорії. Іменники I відміни.	1. Вивчення граматичних категорій іменника та іменників I відміни. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників першої відміни.		2	М – 1 Стор. 33
6.	Грецькі корені –	1. Вивчення грецьких коренів –			М – 1, М – 2, 7

	дублети іменників I відміни.	дублетів іменників першої відміни. 2. Вивчення клінічних термінів, утворених від іменників першої відміни.	Аудиторії кафедри	2	Стор. 36
7.	Іменники другої відміни чоловічого роду.	1. Вивчення іменників чоловічого та середнього роду. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників чоловічого та середнього роду.		2	М – 2, М – 5 Стор.40 – 41, 44
8.	Іменники другої відміни середнього роду .	1. Вивчення іменників чоловічого та середнього роду. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників чоловічого та середнього роду.		2	М – 2, М – 5 Стор. 44
9.	Іменники II відміни, грецькі корені-дублети іменників II відміни. Клінічні терміни.	1. Вивчення особливостей іменників II відміни. 2. Способи творення клінічного терміну.		2	М – 1, М. – 3, М – 2, 7 Стор.48- 49
10.	Іменники четвертої, грецькі корені – дублети.	1. Вивчення іменників четвертої відміни. 2. Грецькі корені-дублети іменників четвертої відміни		2	М – 1, М – 3 М – 2, 7 Стор. 58, 60
11.	Іменники п'ятої відміни, грецькі корені - дублети	1. Вивчення іменників п'ятої відміни. 2. Грецькі корені-дублети іменників п'ятої відміни		2	М – 1, М – 3 Стор. 62
12.	Прикметники першої групи, узгоджене та неузгоджене означення.	1.Принципи узгодження прикметників I групи з іменниками I - II відміни.		2	М – 1, М – 3
13.	Грецькі корені – дублети	1. Принципи узгодження прикметників I групи з		2	М – 1, М – 3

	прикметників першої групи.	іменниками I - II відміни 2. Утворення клінічних термінів.			М – 2, 7 Стор. 53
14.	Прикметники другої групи .	1. Вивчення поділу прикметників II групи на підгруп. 2. Вивчення особливостей прикметників третьої відміни.	Аудиторії кафедри	2	М – 1 Стор. 75
15.	Грецькі корені – дублети прикметників другої групи	1. Вивчення грецьких коренів – дублетів прикметників другої групи. 2. Вживання грецьких коренів – дублетів прикметників другої групи в анатомічній та клінічній термінології. .		2	М – 1, М – 2, 7 Стор. 80
Змістовий модуль 3					
16.	Іменники III відміни, поділ на типи відмінювання.	1. Вивчення принципу поділу іменників третьої відміни на типи відмінювання.	Аудиторія кафедри	2	М – 1, Стор.86 - 87
17.	Іменники третьої відміни чоловічого роду.	1. Вивчення іменників третьої відміни чоловічого роду. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників чоловічого роду.		2	М – 1, М – 3 Стор. 88 -89
18.	Грецькі корені – дублети іменників чоловічого роду.	1. Вивчення грецьких коренів – дублетів іменників чоловічого роду та їх вживання.		2	М – 1, М – 3, М – 2, 7 Стор. 104
19.	Іменники третьої відміни жіночого роду.	1. Вивчення іменників третьої відміни жіночого роду. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників		2	М – 1, М – 3 Стор. 92, 104

		жіночого роду.		
20.	Грецькі корені – дублети іменників третьої відміни жіночого роду	1. Вивчення грецьких коренів – дублетів іменників жіночого роду.	2	М – 1, М – 3, М – 2, 7 Стор. 104
21.	Іменники середнього роду третьої відміни.	1. Вивчення іменників третьої відміни середнього роду. 2. Вивчення особливостей відмінювання іменників середнього роду.	2	М – 1, М – 3 Стор. 97
22.	Грецькі-корені дублети іменників III відміни середнього роду.	1. Вивчення грецьких коренів – дублетів іменників середнього роду. 2. Вивчення особливостей вживання клінічних термінів.	2	М – 1, М – 3, М – 2, 7 Стор. 104
23.	Клінічна термінологія.	1. Вивчення особливостей вживання клінічних термінів. 2. Кінцеві терміноелементи.	2	М – 1, М – 3, М – 2, 7 Стор. 105
24.	Термін. Структура одно-, двокомпонентних анатомічних термінів.	1. Вивчення одно-, дво- та багатокомпонентних термінів.	2	М – 1, М – 3 Стор.
25.	Термін. Структура анатомічних БТ.	1. Вивчення способів перекладу та утворення БТ.	2	М – 1, М – 3
26.	Назва м'язів в залежності від їх функцій.	1. Вивчення назви м'язів в залежності від їх функцій. 2. Особливості вживання.	2	М – 1, М. – 4 Стор.112-113
27.	Ступені порівняння прикметників в анатомічній термінології	1. Вивчення вживання ступенів порівняння прикметників в анатомічній термінології. 2. Вживання ступенів	2	М – 1 Стор. 121

		порівняння прикметників в анатомічній термінології.			
Змістовий модуль 4					
28.	Дієслово, загальні відомості. Граматичні категорії латинських дієслів	1. Граматичні категорії латинських дієслів. 2. Особливості відмінювання латинських дієслів.	Ау ди тор ії ка фе др и	2	М – 1, М. – 4 Стор. 121
29.	Дієслово в рецептурі. Системи дієслівних форм на прикладі лексики, що вживається в рецептурі.	1. Вивчення вживання дієслова в рецептурі. 2. Вивчення наказового способу.		2	М – 1, М. – 4 Стор. 131
30.	Студентський гімн “Gaudeamus ”	1. Історія виникнення студентського гімну		2	М- 1, М. – 6 Стор. 135
31.	Дієприкметники теперішнього часу в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології	1. Вивчення вживання дієприкметників в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології		2	М – 1, М. – 6 Стор.143- 144
32.	Дієприкметники минулого часу в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології.	1. Вивчення вживання дієприкметників минулого часу в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології		2	М -1, М – 6 Стор. 143 - 147
33.	Рецепт. Основні відомості. Види рецептів.	2. Вивчення лікарських форм та способу написання рецепту.		2	М -1, М – 5 Стор. 143 - 147

34.	Структура рецепта. Лікарські форми.	1. Вивчення структури рецептів.	Ау дит орії ка фед ри	2	М -1, М – 5 Стор. 143 - 147
35.	Основні рецептурні скорочення.	2. Вивчення особливостей вживання рецептурних скорочень.		2	М -1, М – 5 Стор. 143 - 147
36.	Назви хімічних елементів, кислот, солей та оксидів.	1. Вивчення рецептурних скорочень та хімічних елементів.		2	М-1, М – 5 Стор. 166
37.	Терміни, які вживаються в історії хвороби тварини.	1. Вивчення особливостей клінічних термінів, які вживаються в історії хвороби тварини.		2	М -1, М – 7 Стор. 192
38.	Клінічна термінологія.	1. Вивчення клінічної термінології.		2	М – 7 Стор. 192
39.	Підготовка до написання підсумкового тесту	Повторення лексичного та граматичного матеріалу.		2	
40.	Підсумковий письмовий тест	Перевірка одержаних навичок та знань.		2	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Розділ дисципліни	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
<p><u>Змістовий модуль 1.</u></p> <p>Фонетика.</p> <p>Структура анатомо-гістологічних термінів.</p>	Удосконалення навичок читання латинських термінів.	16	Тестовий контроль
	Проаналізувати вплив латинізмів на сучасну українську мову.	14	Доповідь
	Латинська мова - основне джерело розвитку й поновлення термінологічних систем різних галузей науки, у тому числі й медицини. Індивідуальні завдання.	10	Доповідь
<p><u>Змістовий модуль 2.</u></p> <p>Системне вивчення іменників I – V відміни і прикметників I-II групи як засіб побудови анатомо-гістологічних термінів .</p>	Використовувати при утворенні клінічних термінів грецькі еквіваленти латинських іменників першої, другої, четвертої відмін, прикметників першої і другої груп, терміноутворення за допомогою латинських суфіксів, латинських і грецьких префіксів та латинсько-грецьких числівникових префіксів.	10	Тестовий контроль
	Визначати частини (компоненти) складного терміна, розуміти етимологію терміна, розуміти інформативне навантаження термінів.	10	Тестовий контроль
	Удосконалювати знання основ граматики: синтаксичні та морфологічні особливості латинської мови мов (практичне застосування).	10	Тестовий контроль

<u>Змістовий модуль 3.</u> Системне вивчення іменників III відміни. Клінічний термін.	<p>Читати та розуміти фахову іншомовну літературу; перекладати медичні терміни з латинської на рідну мову та навпаки; проводити усний обмін інформацією в процесі повсякденних контактів з метою отримання інформації, необхідної для вирішення певних завдань діяльності.</p>	10	Тестовий контроль
	<p>Використовувати при утворенні клінічних термінів грецькі еквіваленти латинських іменників третьої відміни, прикметників першої і другої груп, терміноутворення за допомогою латинських суфіксів, латинських і грецьких префіксів та латинсько-грецьких числівникових префіксів.</p>	16	Тестовий контроль
	<p>Удосконалювати навички утворення клінічних термінів, виділити їх складові і визначати їх інформативність.</p>	10	Тестовий контроль
<u>Змістовий модуль 4.</u> Рецептура. Основи фармацевтичної термінології.	<p>Володіння техніками встановлення професійних контактів та розвинутих професійним спілкуванням, у тому числі з використанням латинських медичних термінів.</p>	10	Тестовий контроль
	<p>Вміти виділити в назвах лікарських препаратів частотні відрізки і визначати їх інформативність.</p>	14	Тестовий контроль
Разом		130	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. С.П. Грищенко, Т.Б. Грищенко та ін. *Lingua Latina veterinaria*. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 544 с
2. Закалюжний М. М., Паласюк Г. Б. Латинська мова і основи медичної термінології. – Тернопіль: “Укрмедкнига”, 2004. – 424 с.
3. Смольська Л. Ю., Кісельова О. Г. Латинська мова і основи медичної термінології. Підручник. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 356 с.
4. Беляєва О. М. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології [Текст] : посіб. для студ. вищ. навч. закл. IV рівня акредитації / О. М. Беляєва, І. М. Сологор. – К. : Медицина, 2011. – 256 с.
5. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології: Навч. посібник 7-е вид. – Київ: Медицина, 2011.

Додаткова

1. Чуракова Л. П. Латинсько-український та українсько-латинський словник. – К.: Чумацький шлях, 2009. – 617 с.
2. Закалюжний М. М., Андрейчин М. А., Посібник з анатомічної і клінічної термінології. – К.: “Здоров’я”, 1993. – с. 31-32
3. Паласюк Г. Б., Чолач В. В. Латинська мова. Підручник – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 343 с.
4. Нетлюх М. Л. Українсько-латинський анатомічний словник: Посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Львів: Стрім, 2000. – 216 с.
5. Шевченко Е.М. Латинский язык и основы медицинской терминологии. Навч. посібник. – 6-е вид. - К.: ВСВ "Медицина", 2010. – 240 с.
6. Литвинов Володимир Дмитрович. Довідник з граматики латинської мови. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008.
7. Авксентьева А. Г. Латинский язык и основы терминологии / Альбина Георгиевна. — [3-е изд., доп.]. – Ростов-на-Дону: Изд-во "Феникс", 2002. – 288 с..
8. Беляєва О. М. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології : [навч. посібн. для студ. вищ. мед. навч. закл.] / О. Беляєва, І. Сологор. – К. : ВСВ «Медицина», 2011. – 256 с.
9. Навчальний словник латинських клінічних термінів. З українськими еквівалентами і тлумаченням / Олена Миколаївна Беляєва. — Полтава : Полтавський літератор, 2010. — 172 с.
10. Козовик І.Я., Шипайло Л.Д., Латинська мова: Підручник. – К.: Вища шк., 1993. – с. 100-118, с. 130-156.

Перелік методичного забезпечення для проведення практичних занять

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Кібенко Л. М. Методичні вказівки до вивчення латинської анатомічної та клінічної термінології. Х.: РВВ, ХДЗВА 2018. -41с
М-2	Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Греко – латинсько - українські еквіваленти. Х.: РВВ, ХДЗВА 2016.-15с
М-3	Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Українсько - греко –латинські еквіваленти. Х.: РВВ, ХДЗВА 2016. -15с
М-4	Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Дієслово. Загальні відомості. Х.: РВВ, ХДЗВА, 2017. - 12 с
М-5	Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Рецепт. Загальні відомості. Х, РВВ, ХДЗВА, 2018. – 20с.
М – 6	Кібенко Л.М. Методичні вказівки до контрольних заходів з граматики латинської мови для студентів I курсу ФВМ. Х., РВВ, ХДЗВА, 2017. – 36 с.
М – 7	Кібенко Л.М. Методичні вказівки з латинської мови: Найуживаніші латино – грецькі дублети іменників та кінцеві терміноелементи. Х., РВВ, ХДЗВА, 2017. – 32с.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу, прийнятому в академії

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисципліни, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни і рекомендовано дорівнює двом академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні залікового модулю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці 1.

1. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>100-бальна шкала</i>	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
<i>90 – 100</i>	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
<i>82 – 89</i>	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
<i>74 – 81</i>		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
<i>64 – 73</i>	задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
<i>60 – 63</i>		Достатньо – відповідь, робота задовольняє	E

		мінімальні критерії	
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Регламентується наступний комплект балів для отримання оцінки: результат поточного контролю, в тому числі і самостійна робота (усереднено за оцінюванням завдань з виконання лексико-граматичних вправ, перевірки знань лексичного мінімуму, перекладу анатомічних та клінічних термінів) – максимум 45 балів, результат модульного тестового контролю – максимум 50 балів та результат засвоєння блоку додаткової самостійної роботи – максимум 5 балів.

Складання модулів обов'язкове. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно скласти зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з

врахуванням результатів стогового та поточного(модульного) контролів. Максимальна кількість балів, що студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

Диференційний залік передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування заліку, студент, який своєчасно складав усі модульні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою "відмінно", може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за модулі.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом такого граничного терміну: для диференційного заліку останній день залікового тижня.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі: відповіді на тестові питання	від 30 до 50
усні відповіді на практичних заняттях (в тому числі самостійна робота)	до 45
результат оцінювання додаткової самостійної роботи студента	до 5

*- менша кількість отриманих балів недостатня для зарахування модулю, необхідна передача.

Усні відповіді практичних занять оцінюються за шкалою від 60 до 90 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 2)

2. Шкала оцінювання усної відповіді

<i>90-бальна шкала</i>	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90	5	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень або з однією неprincipовою помилкою.	A
82	4+	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання	B
74	4	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками	C
64	3+	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
60	3	Достатньо – відповідь, робота задовольняє лише найменші критерії	E

*Бали за усні відповіді на практичних заняттях підсумовуються і діляться на кількість занять в модулі . Одержана сума балів помножується на коефіцієнт 0,5.

Оцінювання додаткової самостійної роботи студента

Бали за самостійну роботу студента нараховуються студентові лише при успішному її виконанні. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальної самостійної роботи студента, залежить від їх об'єму та значимості і регламентується робочою навчальною програмою з дисципліни. Успішність засвоєння матеріалу, відведеного для самостійного опрацювання і вивчення, оцінюється на практичних заняттях, **проте кількість балів за додаткову самостійну роботу не повинна перевищувати 5 балів**, так як вони додаються до кількості балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. **Найбільш доцільним слід вважати наступний підхід:**

- 5 балів додаються за призові місця на міжвузівських олімпіадах і студентських наукових конференціях з презентацією роботи;
- 4 бали додаються за участь (якщо студент приймав участь, але не отримав призового місця) у міжвузівських олімпіадах з дисципліни та міжвузівських студентських конференціях з презентацією роботи;
- 3 бали додаються за участь у внутрівузівських наукових конференціях та кафедральних олімпіадах;
- 2 бали додаються за виготовлення на кафедрі схем, таблиць та відеофільмів з урахуванням важливості виконаної роботи;
- 1 бал додається за написання реферату до теми тощо.

3. Шкала оцінювання модуля

<i>100-бальна шкала</i>	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
<i>90 – 100</i>	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
<i>82 – 89</i>	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
<i>74 – 81</i>		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
<i>64 – 73</i>	задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
<i>60 – 63</i>		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
<i>35– 59</i>	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
<i>0-34</i>		Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

Накопичення балів за модуль складанням (максимум **100** балів)

Поточне оцінювання (в тому числі самостійна робота)	Оцінювання тестів	Оцінювання додаткової самостійної роботи
визначається викладачем	чітко регламентується	визначається викладачем
до 45 балів	до 50 балів	до 5 балів (кількість балів за додаткову самостійну роботу)
Шкала оцінювання відповіді	50 тестів: 1 прав. відповідь – 1 бал 25 тестів: 1 прав. відповідь – 2 бали	
<i>ПРИКЛАД:</i> 40	42	5

Приклад: $40+42+5=87$ балів. Добре «В».